

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ดูแลอนามัย ช่องปากของคนไทย พ.ศ. 2548

วิกุล วิศาลเสถียร*

ท.บ.,ส.ม.,อ.ท. (ทันตสาธารณสุข)

พวงทอง ผู้กฤตยาคามิ*

วท.บ.,พ.บ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)

นนทิณี ดังเจริญดี *

ท.บ.,อ.ท. (ทันตสาธารณสุข)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพช่องปากของคนไทยประจำปี พ.ศ. 2548 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมสุขภาพช่องปากของคนไทยอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยสำรวจภาคสนาม ในพื้นที่ที่แบ่งตามเขตปกครอง และสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่สำรวจ คือกลุ่มอายุ 6 - 9, 10 - 14, 15 - 24, 25 - 44, 45 - 59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป โดยใช้ขนาดตัวอย่างสอดคล้องกับประชากรเป้าหมาย (Probability proportionate to size) จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 16,421 คน จาก 24 จังหวัด ผลสำรวจพบว่า เด็กไทยร้อยละ 97.9 แปรงฟันเมื่อตื่นนอนตอนเช้า และร้อยละ 65.2 แปรงฟันก่อนเข้านอน ผู้ใหญ่แปรงฟันตอนเช้า ร้อยละ 98.4 และก่อนนอนร้อยละ 78.6 เด็กนิยมใช้แปรงสีฟันที่มีขนแปรงชนิดนุ่มมากที่สุดคือ ร้อยละ 68.0 ผู้ใหญ่นิยมใช้ ชนิดขนแข็งปานกลางมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 53.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกยาสีฟันให้เด็กสามอันดับแรก คือมีฟลูออไรด์ รสชาติดี และป้องกันโรคเหงือก คิดเป็นร้อยละ 31.3, 19.0 และ 16.2 ตามลำดับ ปัจจัยในการเลือกยาสีฟันของผู้ใหญ่ คือ มีฟลูออไรด์ ป้องกันโรคเหงือก และ ทำให้ฟันขาว คิดเป็นร้อยละ 26.1, 17.3 และ 15.2 ตามลำดับ คนไทย ร้อยละ 64.9 ไม่เคยอ่านข้อมูลบนฉลากแปรงสีฟัน และร้อยละ 64.0 ไม่เคยอ่านฉลากยาสีฟัน พบผู้ใช้ไหมขัดฟัน เพียงร้อยละ 6.4 ใช้น้ำยาบ้วนปากร้อยละ 30.6 ใช้ไหมจิ้มฟันร้อยละ 72.6 เคี้ยวหมากฝรั่งเป็นประจำร้อยละ 5 และใช้ลูกอมดับกลิ่นปากเป็นประจำร้อยละ 6.4 คนไทยให้ความสำคัญกับการตรวจและรักษาฟันในระดับต่ำ ผู้ใหญ่ร้อยละ 67.5 ไม่ได้รับบริการทันตกรรมในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา และร้อยละ 43.2 ไม่เคยได้รับการตรวจหรือรักษาฟันเลย

คำสำคัญ : พฤติกรรม, ผลิตภัณฑ์ดูแลอนามัยช่องปาก

* กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

Original Articles

Oral Health Care Product Use by Thais : the study in 2005

Wikul Visalseth

D.D.S., M.P.H., Diplomate (Thai Board of Dental Public Health)

Puangtong Pukrittayakamee

M.P.A.

Nontinee Tungcharoendee

D.D.S., Diplomate (Thai Board of Dental Public Health)

Abstract

This study aimed to survey the oral health care behavior of Thai people in 2005, in order to use as data base of proper and effective oral health promotion program. Stratified multistage sampling for field survey was done in population 6 - 9 years, 10 - 14 years, 15 - 24 years, 25 - 44 years, 45 - 59 years, and over 60 years by probability proportionate to size, totally 16,421 samples from 24 provinces. Results were that 97.9% of Thai children brushed their teeth in the morning, 65.2% before bed. 98.4% of adults brushed in the morning, 78.6% before bed. Most children or 68.0 % preferred toothbrushes with soft bristle . Most adults or 53.1% preferred medium bristle. The first three reasons to purchase children tooth paste were fluoride containing 31.3%, good taste 19 % and prevented gum disease 16.2%, while in adults were fluoride containing 26.1%, prevented gum disease 17.3% and whitening 15.2%. 64.9% of Thais had never read toothbrush labeling and 64.0% tooth paste labeling. Only 6.4% used dental floss, but 30.6% used mouthwashes, 72.6% used tooth picks, 5% chewed gum, and 6.4% used lozenge regularly. Thai people under concerned about oral check up and care, as 67.5% of adults had never done so last year, and 43.2% had never done at all.

Key word : Behavior, Oral Health Care Products